

Høringsnotat for udkast til ændringer af

- Vejledning nr. 9210 af 18. april 2024 til bekendtgørelse om indsatsprogrammer og
- Vejledning nr. 9183 af 11. marts 2024 Spørgsmål og svar om udledning af visse forurenende stoffer til vandmiljøet

Miljøstyrelsen sendte den 1. november 2024 udkast til ændring af vejledning nr. 9210 af 18. april 2024 til bekendtgørelse om indsatsprogrammer (herefter betegnet indsatsvejledningen) og af vejledning nr. 9183 af 11. marts 2024 om spørgsmål og svar om udledning af visse forurenende stoffer til vandmiljøet (herefter betegnet FAQ 43 og 67) i høring med frist for bemærkninger den 29. november 2024.

Ændringen af indsatsvejledningen er en præcisering af afsnit 8.3.2 om "Miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevandområder". Afsnit 8.3.2 er nu suppleret med yderligere vejledning om, hvordan myndigheder skal tilgå oplysning om og vurdering af påvirkninger af målsatte overfladevandområder med miljøfarlige forurenende stoffer, når vandområder er i ukendt tilstand for de pågældende stoffer.

I FAQ 43 "Hvordan fastsættes kravværdier for et givet stof i en udledning, når miljøkvalitetskrav for stoffet i forvejen er overskredet i overfladevandet?" er de væsentligste ændringer følgende:

- Ordlyden er ændret sådan, at miljømyndigheden fremover, hvis myndigheden anvender beregningsmetoderne i FAQ 43, *skal* – og ikke *bør* – foretage en beregning af, om en påtænkt udledning medfører en koncentrationsstigning i blandingszonens rand på mindst muligt og højst 5 procent af det generelle miljøkvalitetskrav for vand, når miljømyndigheden skal vurdere, om der kan gives tilladelse til en udledning.
- Det er præciseret, at det repræsentative målepunkt skal være repræsentativt for vandområdet som *helhed*.
- Det er tydeliggjort, at der skal tages højde for i forvejen forekommende koncentrationer ved beregning af, om en udledning vil medføre en overskridelse af et stofs generelle miljøkvalitetskrav i blandingszonens rand.

I FAQ 67 "Hvor stor kan en blandingszone være?" er der tilføjet foranstaltninger til reduktion af blandingszonen i fremtiden. Miljøstyrelsen har udarbejdet et eksempel på vilkår, hvor der indgår foranstaltninger med henblik på at mindske blandingszonens udstrækning.

Miljøstyrelsen har modtaget 12 høringssvar til udkast til ændring af FAQ 43 og 67 og indsatsvejledningen:

Statslige virksomheder

- Sund & Bælt

Universiteter

- Syddansk Universitet

KL og Kommuner

- KL
- Aarhus Kommune

DANVA og forsyningsvirksomheder

- DANVA
- HOFOR

- AARHUS VAND

Erhvervsorganisationer

- Bæredygtigt Landbrug

Rådgivende virksomheder

- NIRAS

Miljøorganisationer

- DN
- DN, Danmarks Sportsfiskerforening og Friluftsrådet
- Tænketanken Hav

Høringssvarene er tilgængelige på [høringsportalen](#).

Følgende høringssvar har ikke haft bemærkninger: Sund & Bælt

Gengivelse af høringssvarene i øvrigt og Miljøstyrelsens bemærkninger hertil ses nedenfor.

I. Høringssvar til ændringer af FAQ'erne

I.1. Den retlige ramme for FAQ'erne

Flere høringssvar, herunder DN, Danmarks Sportsfiskerforbund og NIRAS er uenige i eller har forbehold for Miljø- og Ligestillingsministeriets juridiske fortolkning af vandrammedirektivet og direktiv om miljøkvalitetskrav. Begge direktiver danner grundlag for indsatsvejledningen og FAQ 43 og 67.

DN, Danmarks Sportsfiskerforbund og Friluftsrådet:

Foreningerne har i deres høringssvar tilkendegivet, at FAQ43 strider mod bestemmelserne i vandrammedirektivet, og at den nye præcisering og tydeliggørelse ikke ændrer på dette synspunkt.

De tre foreninger gør gældende, at formålet med FAQ43 er at muliggøre udledninger til vandområder, som i forvejen er overbelastede med miljøfarlige stoffer, og at dette ikke er i overensstemmelse med vandrammedirektivet eller direktiv om miljøkvalitetskrav, hvis formål er at sikre, at vandområderne opnår god kemisk og god økologisk tilstand.

De tre foreninger vurderer således, at det ikke er lovligt at udpege blandingszoner i vandområder, hvor koncentrationerne af de stoffer, der ønskes udledt, i forvejen er for høje og over miljøkvalitetskravene.

Foreningerne tilkendegiver, at der efter deres opfattelse ikke er belæg for at indføre en overskridelse på mindst muligt eller højst 5 % af stoffets miljøkvalitetskrav i vand i blandingszonens rand, som beskrevet i FAQ 43. Det samme gør sig gældende for en koncentrationsstigning ved deposition på mindst mulig og højst 1 % af stoffets miljøkvalitetskrav for sediment i blandingszonens rand.

De tre foreninger tilkendegiver, at de er enige i tilføjelsen om, at tilladelsesmyndigheden skal fastsætte vilkår om, at blandingszoner skal minimeres og løbende reduceres over tid. Foreningerne opfordrer til, at det også tilføjes, at det ikke er muligt at udpege blandingszoner i vandområder, hvor miljøkvalitetskrav for de pågældende stoffer allerede er overskredet

NIRAS:

NIRAS tilkendegiver, at der ikke umiddelbart kan udlægges blandingszoner i et område, hvor der også er overskridelser af miljøkvalitetskrav uden for blandingszonen.

NIRAS foreslår, at vejledningsmaterialet udbygges med vejledning om, at når der er ikke-god tilstand for et specifikt stof, kan der ikke tillades merudledning af stoffet, uden at der er foretaget en kildeopsporing og en konkret plan for nedbringelse af de kilder, der er årsag til den ikke-gode tilstand, således at sandsynligheden for at opnå god tilstand sikres.

Miljøstyrelsens bemærkninger

Den 1. februar 2023 oversendte miljø- og ligestillingsministeren en redegørelse til Folketinget, der bl.a. beskrev den juridiske ramme for Miljø- og Ligestillingsministeriets vejledning om udledning af miljøfarlige forurenende stoffer for 2021, herunder ministeriets daværende forståelse af vandrammedirektivets forringelsesbegreb, hvorefter en ubetydelig mertilledning ikke udgjorde en forringelse af tilstanden i et vandområde, hvor miljøkvalitetskrav i forvejen er overskredet.

Sideløbende hermed behandlede Miljø- og Fødevareklagenævnet en klage over Horsens Kommunes afgørelse af 14. januar 2022 om etablering af en forbindelsesvej. Efter planen skulle vejvandet ledes til regnvandsbassiner, hvorfra der ville blive udledt kobber til et målsat vandløb, hvor koncentrationen af kobber i forvejen overskred det fastsatte miljøkvalitetskrav. Den 23. februar 2023 traf Miljø- og Fødevareklagenævnet afgørelse i sagen og underkendte indsatsvejledningen fra 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse gav Miljø- og Ligestillingsministeriets departement anledning til at genbesøge departementets forståelse af vandrammedirektivets forringelsesbegreb.

På baggrund af Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 23. februar 2023 suspendede Miljøstyrelsen den 6. marts 2023 dele af den daværende indsatsvejledning og dele af den daværende vejledning om udledning af miljøfarlige forurenende stoffer til vandmiljøet (FAQ 43 og 48 fra 2021). Den del af vejledningen, der vedrørte blandingszoners udstrækning (FAQ 67 fra 2021), blev ikke suspendede, idet Miljø- og Fødevareklagenævnet ikke tog stilling til blandingszoner eller rammerne for blandingszoner i øvrigt.

FAQ'erne, herunder de ændringer i FAQ 43 og 67, der har været i høring den 1. november 2024, er udarbejdet i overensstemmelse med den juridiske ramme, der er fastlagt af Miljø- og Ligestillingsministeriets departement. For en nærmere redegørelse for fastlæggelse af den juridiske ramme henviser Miljøstyrelsen til Miljø- og Ligestillingsministeriets høringsnotat for høring over udkast til vejledning om bekendtgørelse til indsatsprogrammer for vandområdedistrikter af 22. februar 2024 og Miljø- og Ligestillingsministeriets notat af 6. oktober 2023 om fortolkning og håndtering af Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 23. februar 2023, der er oversendt til Folketinget den 11. oktober 2023 (sag 22/O2461).

Af Miljø- og Ligestillingsministeriets oven for nævnte notat af 6. oktober 2023 fremgår bl.a. følgende: *"På baggrund af ovenstående fortolkning af Klagenævnets afgørelse har Miljøministeriet nu revideret de dele af vejledningerne, som var suspendede. Ovenstående fortolkning er dermed udmøntet i revideret udkast til vejledning til indsatsbekendtgørelsen og til Miljøstyrelsens spørgsmål og svar om krav til udledning af visse forurenende stoffer til vandmiljøet. Det er bl.a. præciseret, hvordan forringelsesbegrebet skal forstås, og hvilke elementer der skal inddrages i den konkrete vurdering af, om en udledning vil medføre en forringelse".* Det fremgår herudover, at præciseringen indebærer, at *"det afgørende for, om der kan tillades en udledning af et forurenende stof til et overfladevandområde, hvor miljøkvalitetskravet for det pågældende stof allerede er overskredet, er, om der vil ske en målbar stigning i koncentration af stoffet på et repræsentativt overvågningspunkt i vandområdet"*

På baggrund af denne præcisering blev Miljøstyrelsens vejledninger revideret, således, at det afgørende for, om der kan tillades en udledning af et forurenende stof til et overfladevandområde, hvor miljøkvalitetskravet for det pågældende stof allerede er overskredet, er, om der vil ske en målbar stigning i koncentration af stoffet på et repræsentativt overvågningspunkt i vandområdet.

Miljøstyrelsen kan oplyse, at miljømyndighederne ikke har hjemmel til at kræve af ansøger, at der som led i oplysning af grundlaget for at meddele tilladelse til eller godkendelse af en udledning til et givent overfladevandområde foretages en opsporing af hidtil ukendte kilder til forurening med et eller flere kemiske stoffer af overfladevandområdet og/eller gennemfører en (re)vurdering af hver af disse kilders betydning for den samlede forurening med stoffet eller stofferne i overfladevandområdet. Miljøstyrelsen kan oplyse, at der er foreslået kildeopsporingsindsatser i udkast til bekendtgørelse om indsatsprogrammer, der blev sendt i høring den 20. december 2024 som et led i høringen over genbesøget af vandplanlægningen for 2021 – 2027 (VP3-II).

I.II. Generelle kommentarer og Miljøstyrelsens bemærkninger hertil

I.II.I. Supplerende vejledning

Flere høringsparter gør opmærksom på, at der ud over den ændring af FAQ 43 og 67, der har været i høring, fortsat er et stort behov for, at der snarest udarbejdes vejledning for, hvorledes udledning af miljøfarlige forurenende stoffer fra spildevandsforsyningsselskabernes renseanlæg skal vurderes, når der søges om nye eller ændrede tilladelser, eller når eksisterende tilladelser revideres af tilsynsmyndigheden. Derudover tilkendegiver flere høringsparter, at der er et presserende behov for vejledning om, hvordan udledning af miljøfarlige forurenende stoffer i det almindeligt belastede overfladevand skal håndteres.

DANVA:

DANVA har tilkendegivet, at DANVA ikke har bemærkninger til den konkrete ændring af FAQ 43, men rejser et spørgsmål om, hvordan det teoretiske repræsentative målepunkt udpeges, når der ikke kan udpeges et entydigt dybeste punkt eller et geografisk midtpunkt.

DANVA understreger vigtigheden af, at en revision af FAQ 55-57 om renseanlæg og overløb iværksættes, og at arbejdet med at udarbejde vejledninger om udledning af regnvand fra separatkloak, færdiggøres hurtigst muligt.

Aarhus kommune:

Aarhus Kommune har tilkendegivet, at kommunen ikke har bemærkninger til ændringen af FAQ 43 og 67.

Aarhus Kommune er positiv overfor, at FAQ'erne opdateres, når der kommer ny viden, men kommunen efterspørger vejledninger til udledning af regnvand (herunder definitionen af almindeligt belastede separate regnvandsudledninger), frigivelse af miljøforurenende stoffer ved klapning samt udledning af miljøforurenende stoffer fra renseanlæg og overløb.

KL:

KL har i deres høringssvar tilkendegivet, at det er komplekst at udarbejde udledningstilladelser. Endvidere tilkendegiver KL, at der er flere kommuner, som efterspørger afklaring af uklarhed om reglerne for 5 % koncentrationsstigninger, og reglernes anvendelse i vandområder, der i forvejen ikke opfylder miljøkvalitetskrav. KL oplyser, at nævnsspraksis har skærpet behovet for vejledning, og at kommunerne efterspørger afklaring på eventuelle konsekvenser som følge af klagenævnsafgørelser.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Miljøstyrelsen har igangsat et arbejde, der skal danne grundlag for den fremtidige administration af tilladelser til udledninger af spildevand fra renseanlæg og overløbsbygværker, samt udledning fra almindeligt belastet overfladevand. Det er Miljøstyrelsens forventning, at arbejdet vil pågå i hele 2025. Styrelsen har etableret en følgegruppe i vejledningsarbejdet bestående af DANVA og KL. Endvidere deltager Vejdirektoratet i følgegruppen for almindeligt belastet overfladevand.

Miljøstyrelsen henviser til vejledningens øvrige FAQ'er ved vurdering af sager om udledning af spildevand fra renseanlæg og overløbsbygværker.

Miljøstyrelsen opfordrer KL til at rette særskilt henvendelse til Miljøstyrelsen om spørgsmål om eventuelle konsekvenser af konkrete klagenævnsafgørelser.

I.III. Høringssvar til ændringer af FAQ 43

I.III.I. Bør til skal

Tænketanken Hav:

Tænketanken tilkendegiver, at det er positivt, at ordlyden i FAQ 43 vender tilbage til, at beregningen *skal* foretages frem for *bør* foretages.

NIRAS:

NIRAS tilkendegiver, at det er en forbedring, at bør ændres til skal, og de støtter op om ændringen.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Miljøstyrelsen bemærker, at høringsparterne er positive over for ændringen, at beregning af om en udledning medfører en koncentrationsstigning i blandingszonens rand på mindst muligt og højst 5 % *skal* foretages, når miljømyndigheden skal vurdere, om der kan gives tilladelse til en udledning.

I.III.II. Repræsentativt målepunkt

Tænketanken Hav:

Tænketanken Hav har i sit høringssvar tilkendegivet, at der i områder med kraftig strøm bør tages højde for spredning til flere vandområder, og at der i sådanne tilfælde bør etableres flere målepunkter for at sikre en helhedsorienteret vurdering.

Tænketanken Hav anbefaler, at målepunkternes placering evalueres regelmæssigt for at tage højde for ændringer i hydrologi, punktudledninger og udviklingen i sammensætningen af lokale påvirkninger.

NIRAS:

NIRAS tilkendegiver, at vejledningen bør angive, at der bør sikres overholdelse i mere end et repræsentativt målepunkt.

Miljøstyrelsens kommentarer:

Miljøstyrelsen vil inddrage høringsparternes kommentarer i det videre arbejde med FAQ'erne.

I.III.III. Tydeliggørelse af at der skal tages højde for i forvejen forekommende koncentrationer

Tænketanken Hav:

Tænketanken Hav opfordrer til, at der lægges vægt på kumulative effekter fra flere kilder og stoffer, da disse samlet kan have en betydelig påvirkning, selv når individuelle udledninger opfylder kvalitetskravene.

DN, Danmarks Sportsfiskerforbund og Friluftsrådet:

De tre foreninger tilkendegiver, at det er deres opfattelse, at der intet belæg er for at individualisere den enkelte udledning og dermed se bort fra den kumulerede tilstedeværelse af det pågældende stof.

Bæredygtigt Landbrug:

Bæredygtigt Landbrug tilkendegiver i deres høringssvar, at de overvejende ser meget positivt på præciseringerne i FAQ 43 og 67, der har været i høring.

Bæredygtigt Landbrug finder det dog meget problematisk, at der flere steder i FAQ 43, som var i høring, står:

”Der vil være overfladevande, hvor den i forvejen forekommende koncentration er væsentlig højere end stoffets miljøkvalitetskrav, og hvor udledninger med koncentrationer over miljøkvalitetskravet, allerede derfor ikke vil medføre en beregnet koncentrationsstigning i overfladevandet. I sådanne tilfælde skal miljømyndigheden derfor ved godkendelsen/tilladelsen sikre, at udledningen i sig selv

ikke vil hindre overholdelse af miljøkvalitetskravet for overfladevandet (uden for en eventuel blandingszone). Udledningen må derfor i sig selv ikke medføre en overskridelse af miljøkvalitetskrav i blandingszonens rand. Til beregning heraf skal der ikke inddrages den i forvejen forekommende koncentration.”

Bæredygtigt Landbrug tilkendegiver, at dette vil sige: *”at hvis overfladevandet allerede er forurenet over miljøkravet, så kan man godt forurene vandet mere UDEN at medtage eksisterende koncentrationer i sine beregninger. Dette står både under vand, biota og sediment.”*

Ifølge Bæredygtigt Landbrug står det i stærk kontrast til teksten i afsnit 8.3.2, hvor der på side 2 og 3 står:

”– Eksisterende påvirkninger og eventuelle øvrige, nye planlagte påvirkninger, som ikke fremgår af seneste tilstandsvurdering, skal indgå i vurderingen af en ny udledning, idet denne udledning hverken isoleret eller samlet set må føre til en stigning i koncentrationen.”

”Er resultatet af en konkret vurdering, at der ved en udledning vil være risiko for at der sker en forringelse af berørte vandområders tilstand, kan forringelsen under ingen omstændigheder tillades som ubetydelig.”

”I situationer hvor tilstanden ikke er god, og der er et indsatsbehov for at sikre god tilstand, skal der som altovervejende udgangspunkt ske reduktion af udledning og ikke yderligere udledning.”

Bæredygtigt Landbrug tilkendegiver, at der er meget stor forskel på, hvordan de forstår det første afsnit i FAQ 43 og teksten i afsnit 8.3.2, som: *”helt klart og tydeligt skriver, at der ikke må ske en forringelse af vandmiljøet og at eksisterende koncentrationer/udledninger skal medtages.”*

Miljøstyrelsens kommentarer:

Miljøstyrelsen bemærker, at det fremgår af FAQ 43, at den samlede påvirkning (kumulative effekter) af overfladevandet fra øvrige kilder skal inddrages. FAQ 43 inddrager kumulative effekter i beregningerne, der skal foretages til at sikre, at en udledning ikke medfører forringelse af eller hindrer målopfyldelse i overfladevandet uden for blandingszonen. Vurderingen består af tre beregninger. To beregninger inddrager den i forvejen forekommende koncentration i vurderingen af, om en udledning medfører en koncentrationsstigning i blandingszonens rand på mindst muligt og højst 5 % af værdien af stoffets generelle kvalitetskrav for vand, og om udledningen medfører en målbar koncentrationsstigning i det repræsentative målepunkt. Den i forvejen forekommende koncentration inddrages ikke i beregning af, om en udledning i sig selv er en væsentlig kilde. Miljøstyrelsen gør opmærksom på, at resultaterne fra de tre beregninger samlet udgør miljømyndighedens vurdering af, om myndigheden kan give tilladelse til en udledning til det pågældende overfladevandområde, hvor miljøkvalitetskrav for de udledte stoffer i forvejen er overskredet.

Miljøstyrelsen vurderer ikke, at bemærkningerne giver anledning til yderligere ændringer af FAQ 43.

I.IV. Høringssvar til ændringer af FAQ 67

DANVA:

DANVA foreslår i deres høringssvar, at kildeopsporing og reduktion af forurenende stoffer i oplandet til renseanlæg fremhæves som væsentlige foranstaltninger til reduktion af blandingszoner i fremtiden.

Tænketanken Hav:

Tænketanken Hav foreslår, at der tillægges et større fokus på en hyppigere opfølgning på reduktioner, tidsfrister og målbare indikatorer for at sikre reel fremdrift og reduktion af landets blandingszoner.

SDU:

SDU har tilkendegivet, at de kan være bekymret for de effekter, som miljøskadelige kemikalier kan have på mennesker, og derfor ser de foreslåede ændringer og præciseringer i vejledning om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter og FAQ 43 og 67 som et skridt i den rigtige retning.

SDU tilkendegiver, at der er en stor grad af elastik i, hvor lang tid virksomhederne har til at reducere blandingszonerne (f.eks. hvert 8. år at redegøre for planer for reduktion). SDU foreslår, at dette præciseres yderligere, så virksomhederne hurtigere bliver forpligtet til faktisk at reducere blandingszonerne, og ikke kun skal redegøre for intentioner.

SDU tilkendegiver yderligere, at der ikke er ændringer i teksten i FAQ67, som beskriver hvor stor en blandingszone må være. SDU foreslår, at formuleringen i teksten for vandløb, søer, og marineoverfladevande ændres fra "bør" til "skal/må" for at sikre, at grænserne ikke fortolkes løst.

DN:

DN tilkendegiver, at Miljø- og Ligestillingsministeriet har henvist til et nabotjek om anvendelse af blandingszoner som grundlag for den nugældende vejledning.

DN tilkendegiver, at ministeriet har nægtet indsigt i dokumentation om nabotjekket, og at grundlaget for dette høringssvar ikke er fyldestgørende.

Det er DN's opfattelse, at der er tvivl om nabotjekket som grundlag for vejledningen, og derfor at hele spørgsmålet om anvendelsen af blandingszoner bør revurderes bl.a. på grundlag af fuldstændige og offentligt tilgængelige oplysninger om praksis om blandingszoner i vores nabolande.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Miljøstyrelsen har på baggrund af bemærkningerne til FAQ 67 justeret eksemplet på vilkår med henblik på, at mindske udstrækningen af blandingszonen i fremtiden i FAQ 67. Eksemplet er ændret således, at hvert 8. år erstattes med hvert x. år for indsendelse af foranstaltninger virksomheden planlægger. Derved er det op til miljømyndigheden at fastsætte tidsintervallet i det foreslåede vilkår. Miljøstyrelsen gør opmærksom på, at det er et eksempel på vilkår, og at det er miljømyndigheden, der kan udpege blandingszoner og fastsætte vilkår om foranstaltninger med henblik på at mindske blandingszonens udstrækning. Det fremgår af bekendtgørelse nr. 1433 af 21. november 2017 § 8. Endvidere er det miljømyndigheden, der skal foretage kildeopsporing og reduktion af miljøfarlige forurenende stoffer i oplandet. Det fremgår af § 9 i bekendtgørelse nr. 797 af 13. juni 2023 om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.

En blandingszones udstrækning er baseret på en konkret vurdering af de faktiske forhold dér, hvor blandingszonen udlægges. Vejledningen om blandingszoners maksimale udstrækning blev revideret i 2021. Efter den dagældende vejledning¹ kunne blandingszonen for åbne kystvande udstrækkes til 100 meter. Ved at sammenligne de øvrige EU-landes retningslinjer for blandingszoners udstrækning med den dagældende danske vejledning kunne det konstateres, at Danmark havde anlagt en mere konservativ tilgang til blandingszonens udstrækning i åbne kystvande end flere af de øvrige EU-lande. Baggrunden herfor var bl.a., at de danske retningslinjer alene forholdt sig til blandingszonens længde og ikke til dybden i åbne kystvande. Altså hvor stort et volumen stoffet opblandes i. Det fremgår af EU's tekniske retningslinjer, at EU-landene ved beregning af en blandingszones udstrækning i kystvande kan tage højde for vandets dybde. EU's tekniske retningslinjer baserer sig bl.a. på Nederlandenes tilgang til at udpege blandingszoner. Den nederlandske tilgang tog udgangspunkt i et maksimalt fastsat volumen (2 mio. m³), der bygger på en radius på 500 meter for en halvcirkel fra udledningsspunktet ved kystlinjen og en middeldybde i åbne kystvande på 5 meter. I Danmark er der også udledningsspunkter et stykke ude i vandet (væk fra kystlinjen). Derfor blev der i arbejdet i forbindelse med ændringen fra 100 til 350 meter beregnet en maksimalt tilladt udstrækning af en blandingszone for udledninger placeret væk fra kystlinjen. Beregningerne tog udgangspunkt i samme maksimale fastsatte volumen på 2 mio. m³ og en middeldybde på 5 meter, som Nederlandene

¹ Tidligere version af FAQ (gældende frem til 20. december 2021), se bilag 2, s. 22

anvendte, hvilket gav en radius på 350 meter for udledningspunkter placeret væk fra kystlinjen for en helcirkel.

Miljøstyrelsen har forstået DN's høringssvar således, at DN henviser til et afslag på foreningens anmodning om aktindsigt i det nabotjek, der blev gennemført af det daværende Miljøministerium i foråret 2023. Miljøstyrelsen gør opmærksom på, at det er et i 2021 gennemført nabotjek, der er inddraget i udformningen af de gældende vejledninger om blandingszoners udstrækning.

II Høringssvar til ændring og supplerung af afsnit 8.3.2. i Vejledning til indsatsbekendtgørelsen

II.I. Generelle kommentarer

HOFOR

HOFOR har tilkendegivet, at forsyningsselskabet anser ændringerne som en præcisering af hvordan lovgivningen skal tolkes og administreres og ikke som ny praksis.

NIRAS:

NIRAS har redegjort for virksomhedens vurdering af, at den danske indsats for at opfylde vandrammedirektivets mål er mangelfuld. NIRAS fremhæver i denne sammenhæng særligt, at der mangler indsatser for at sikre et mere fyldestgørende kendskab til overfladevandområdernes tilstand og de (punkt)kilder, der er afgørende for ikke-god tilstand for miljøfarlige forurenende stoffer og derfor også målrettede, effektive indsatser for at forbedre tilstanden i overfladevandområderne.

DN, Danmarks Sportsfiskerforbund og Friluftsrådet

Foreningerne har tilkendegivet, at det generelt er fornuftige ændringer, der er foretaget i indsatsvejledningen.

Tænketanken HAV:

Tænketanken Hav har tilkendegivet, at foreningen generelt ser positivt på de foreslåede ændringer til vejledningen, da ændringerne styrker anvendelsen af forsigtighedsprincippet i vurderinger af vandområder med ukendt kemisk tilstand, hvilket er afgørende for at beskytte Danmarks marine miljø mod yderligere forringelse.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

De foreslåede ændringer i indsatsvejledningens afsnit 8.3.2. er udarbejdet med henblik på en tydeligere angivelse af de forhold, som skal iagttages ved vurdering af muligheden for udledning til vandområder med ukendt tilstand.

Miljøstyrelsen har noteret NIRAS' kommentarer om manglen på indsatser for at forbedre tilstanden for miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevandområder i den danske vandplanlægning, og vil inddrage disse bemærkninger ved gennemgang af høringssvar til genbesøget af vandplanlægningen for 2021 – 2027 (VP3-II). Styrelsen gør i den sammenhæng opmærksom på følgende materiale, der er omfattet af høringen over genbesøget af vandplanlægningen for 3. planperiode (2021-27): de nye vurderinger af tilstand for miljøfarlige forurenende stoffer, oversigten over emissioner, udledninger og tab (bilag 3) i udkastet til opdatering af vandområdeplanerne samt de planlagte kildeopsporingsindsatser i udkast til ny bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.

II.II. Om anvendelse af anerkendte videnskabelige beregningsmetoder

Århus Kommune:

Århus Kommune har anbefalet, at når det af vejledningen fremgår, at *beregninger (af stigning i koncentrationen for et givent miljøfarligt forurenende stof) skal udføres på baggrund af anerkendte videnskabelige beregningsmetoder*, bør styrelsen stille metoder til rådighed, eller henvise til

specifikke metoder, der vurderes at opfylde dette krav. Kommunen peger på, at det er uhensigtsmæssigt, at myndighederne selv skal vurdere hvilke(n) beregningsmetoder, der kan opfylde kravet.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

For så vidt angår anerkendte videnskabeligt funderede beregningsmetoder kan Miljøstyrelsen henvise til vejledning nr. 9183 af 11. marts 2024 om spørgsmål og svar om udledning af visse forurenende stoffer til vandmiljøet (FAQ'erne), herunder særligt afsnit F "Vilkår" og afsnit G "Beregninger". Miljøstyrelsen kan endvidere oplyse, at styrelsen sammen med eksterne eksperter fortsat arbejder på at tilvejebringe en operationel metode til beregning af en målbar koncentrationsstigning i et repræsentativt målepunkt.

Miljøstyrelsen gør samtidigt opmærksom på, at styrelsen kan vejlede om egnede beregningsmetoder, men at det ikke dermed er muligt for hverken styrelsen eller andre offentlige myndigheder på forhånd at udelukke anvendelse af andre videnskabeligt funderede beregningsmetoder.

II.III. Vurdering af de kumulative effekter efter § 8, stk. 5

Århus Kommune:

Århus Kommune har anbefalet, at det i vejledningen præciseres:

..." at der ved beregninger og vurderinger (af stigning i koncentrationen for et givent miljøfarligt forurenende stof) skal inddrages effekter af "eksisterende påvirkninger og eventuelle øvrige nye planlagte påvirkninger, som ikke fremgår af seneste tilstandsvurdering, som kommunerne i forvejen har kendskab til". Den understregede sætning er kommunens forslag til præcisering af teksten i forslaget til supplerer af vejledningen.

NIRAS:

NIRAS har peget på følgende:

"I vejledning nr. 9210 af 18. april 2024 fremgår det, et sted at: *Eksisterende påvirkninger og eventuelle øvrige, nye planlagte påvirkninger, som ikke fremgår af seneste tilstandsvurdering, skal indgå i vurderingen af en ny udledning, idet denne udledning hverken isoleret eller samlet set må føre til en stigning i koncentrationen.*

Et andet sted i vejledningen fremgår det at: *Er resultatet af en konkret vurdering, at der ved en udledning vil være risiko for, at der sker en forringelse af berørte vandområders tilstand, kan forringelsen under ingen omstændigheder tillades som ubetydelig. **En udledning vil efter omstændighederne dog ikke i sig selv udgøre en forringelse.*** "

NIRAS konkluderer, at det er vanskeligt at se hvordan ovenstående skal forstås i sammenhæng, da det virker modsatrettet. NIRAS forstår indsatsbekendtgørelsens § 8 således, at en udledning hverken isoleret eller samlet set må føre til en stigning i koncentrationen.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Miljøstyrelsen kan ikke præcisere vejledningen som ønsket af Århus Kommune. En sådan præcisering vil være i strid med officialprincippet, se her f.eks. afsnittet "Vurdering af påvirkning af målsat overfladevandområde med miljøfarligt forurenende stof, når vandområdet er i ukendt tilstand for samme stof" i høringsudkastet.

Miljøstyrelsen kan bekræfte, at det efter styrelsens opfattelse følger af EU-Domstolens og Miljø- og Fødevareklagenævnets praksis, at en udledning hverken isoleret eller samlet set må føre til en overskridelse af miljøkvalitetskravet for et miljøfarligt forurenende stof i repræsentative målepunkter i et overfladevand - eller en målbar stigning i koncentrationen for et sådant stof i repræsentative målepunkter i et overfladevand, hvor stoffets miljøkvalitetskrav allerede er overskredet der.

II.IV. Oplysning af sagsgrundlaget ved ukendt tilstand

KL

KL har i foreningens høringssvar peget på, at det i høj grad er kommunerne, der skal håndtere de udfordringer, der er en konsekvens af ukendte tilstande for miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevandområder.

KL har henvist til foreningens tidligere høringssvar af 9. november 2023 (i høringen over udkast til ændringer i Miljøstyrelsens Vejledning 9053 af 21. december 2021 "Spørgsmål og svar om udledning af visse forurenende stoffer" oktober – november 2023), hvor KL påpegede, at denne manglende viden om tilstand for miljøfarlige forurenende stoffer påfører kommuner og ansøgere/bygherrer et stort ansvar samt betydelige udgifter til at frembringe det nødvendige data og vidensgrundlag. KL understregede da, at når gennemførelse af vandrammedirektivet indebærer, at kommunerne ikke kan meddele tilladelser uden først at kende tilstanden i de berørte vandområder (eller lægge meget forsigtige antagelser om tilstanden til grund), så bør viden om tilstandene også stilles til rådighed fra statslig side for at undgå potentielt store økonomiske og ressourcemæssige konsekvenser for kommunerne.

I fortsættelse heraf konkluderes følgende i KLs høringssvar

- 1) At statens utilstrækkelige overvågning af vandmiljøet stiller kommunerne i en umulig situation, hvor de ikke har det nødvendige data om den kemiske og økologiske tilstand i vandområderne til at udarbejde udledningstilladelser,
- 2) At den nuværende situation skaber en risiko for, at kommuner kan tvinges til at afslå tilladelser baseret på worst-case vurderinger.
- 3) En forbedret overvågningsindsats fra Miljøstyrelsens side kombineret med klare retningslinjer er afgørende for en effektiv håndtering af udledningstilladelser."

Århus Kommune:

Århus Kommune har i sit høringssvar peget på, at når det i det foreslåede nye afsnit om *Vurdering af påvirkning af målsat overfladevandområde, når området er i ukendt tilstand* i vejledningen til indsatsbekendtgørelsen præciseres, at en myndighed kan anmode om supplerende data for at kunne træffe en afgørelse, og at myndigheden i den sammenhæng skal vurdere, om et krav om supplerende data er proportionalt, bør der samtidigt fastsættes guidelines ift. hvor mange analyser, der kan kræves ift. proportionalitet. Kommunen peger videre på, at det i den sammenhæng bør indgå betragtninger om, hvorvidt det er rimeligt, at den der søger først, kommer til at betale for analyser, som fremtidige ansøgere herefter får stillet gratis til rådighed gennem vandområdeplanerne, og om det er i overensstemmelse med lighedsprincippet.

DANVA (Aarhus Vand):

DANVA har i sit høringssvar fremhævet, at når det af forslag til ændringen til vejledningen til indsatsbekendtgørelsen fremgår, at myndigheden kan anmode ansøger – f.eks. et spildevandsselskab – om at dokumentere tilstanden i et berørt vandområde, hvis denne er ukendt, så er det for foreningen vigtigt at pointere, at det generelt set er myndighedernes ansvar, her Miljøstyrelsens, at dokumentere tilstanden for miljøfarlige forurenende stoffer i danske overfladevandområder, som en del af gennemførelsen af vandrammedirektivet.

DANVA påpeger videre, at den foreslåede vejledning om oplysning af sagsgrundlag, når der er ukendt tilstand for et relevant miljøfarligt forurenende stof, indebærer et behov for følgende:

- 1) Yderligere vejledning om for hvilke typer af projekter, en myndighed kan anmode om denne type af oplysninger, såvel som hvilke typer af oplysninger myndigheden kan bede om
- 2) At kravet om anvendelse af proportionalitetsprincippet ved fastsættelse af krav om ansøger/bygherres tilvejebringelse af oplysninger skal fremhæves yderligere i vejledningen.

3) Der skal vejledes yderligere om, hvordan oplysninger af tilstrækkelig kvalitet tilvejebringes. Dette må indebære vejledning om et tilstrækkeligt antal prøver af en tilstrækkelig kvalitet, og med en tilstrækkelig variation, således recipientens tilstand beskrives f.eks. ift. årstidsvariation, strømningsforhold, temp., salinitet etc.

4) Det skal fremgå af vejledningen, at myndigheden skal være opmærksom på, at der ikke fastsættes krav om yderligere oplysning af sagsgrundlag til forsyningsselskaber, hvis opfyldelse af sådanne krav ikke kan takstfinansieres.

5) Det skal oplyses i vejledningen, at såfremt forsyningsselskaber pålægges at tilvejebringe værdifuld viden om tilstanden i vores overfladevandområder, skal disse indsamlede data overføres til en egnet database og udstilles på en måde, så de er til gavn for andre berørte og til opbygning af viden. DANVA peger på, at VANDA ville kunne anvendes – efter tilpasninger, der vil lette indberetning af data til databasen.

HOFOR:

HOFOR har i forsyningsselskabets høringssvar tilkendegivet, at selskabet antager, at der med ændringerne fortsat ikke er hjemmel til at bede ansøger/forsyningsselskaberne om at udtage miljøprøver af modtagerrecipienter medmindre der er tale om VVM-vurdering, og at dette ønskes tydeliggjort i vejledningen.

HOFOR har videre tilkendegivet, at der efter forsyningsselskabets vurdering er behov for en præcisering i vejledningen af, hvorledes myndigheder og ansøgere vurderer påvirkninger ved udledning af miljøfarlige forurenende stoffer, hvor stoffernes detektionsgrænse (i vandprøver) er højere end samme stoffers miljøkvalitetskrav, sådan som det gælder for visse PAH'er.

DN, Danmarks Sportsfiskerforbund og Friluftsrådet:

De tre foreninger har i deres høringssvar tilkendegivet, at foreningerne er enige i præciseringen af, at tilladelsesmyndigheden i overensstemmelse med officialprincippet skal sikre den nødvendige oplysning af en sag. Foreningerne er også enige i, at hvis det ikke er muligt at tilvejebringe den nødvendige viden om vandområdets tilstand, må myndigheden tage udgangspunkt i et worst-case scenarie, som fastlagt i nævnspraksis.

Tænketanken HAV:

Tænketanken Hav har i sit høringssvar tilkendegivet, at foreningen ser positivt på de foreslåede ændringer i vejledningen i denne sammenhæng. Foreningen lægger særlig vægt på, at officialprincippet betydning for oplysning af sagsgrundlag, sådan at myndigheder sikrer et tilstrækkeligt og repræsentativt datagrundlag, før afgørelser træffes. Foreningen har videre tilkendegivet, at det bør overvejes at stille yderlige krav til oplysning af sager for at sikre mere præcise og helhedsorienterede vurderinger, og at det bør sikres, at myndighederne har klare retningslinjer for vurdering og verificering af data, og at der sikres uafhængige kontroller for at undgå interessekonflikter.

Tænketanken Hav har samtidigt tilkendegivet, at myndighederne bør sikre etablering af langsigtede overvågningsprogrammer for vandområder med ukendt tilstand, således at fremtidige vurderinger kan baseres på et substantielt og retvisende datagrundlag.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Den statslige overvågning af forekomsten af miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevandområder og vurderinger af overfladevandområdernes tilstand for miljøfarlige forurenende stoffer

Miljøstyrelsen er opmærksom på de problemstillinger, der følger af, at der ikke er kendt økologisk og kemisk tilstand for alle relevante kvalitetslementer, herunder kemiske stoffer, i de målsatte overfladevandområder.

Der er de seneste år foretaget en mere omfattende overvågning af miljøfarlige stoffer i overfladevand-områderne bl.a. med henblik på at opnå tilstrækkelig faglig viden til at fastlægge et dækkende overvågningsnet og dermed reducere omfanget af vandområder i ukendt tilstand for relevante kvalitetselementer.

Miljøstyrelsen kan oplyse, at der i forbindelse med høringen over ændringerne af vandplanlægningen for 3. planperiode er offentliggjort opdateringer og flere nye vurderinger af tilstand for miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevandområderne. Med de opdaterede vandområdeplaner er overvågningen af miljøfarlige stoffer intensiveret med henblik på at sikre et større kendskab til den kemiske tilstand i vores vandmiljø. Der er bl.a. udviklet en model til tilstandsvurdering af metallerne cadmium, zink, kobber, bly og nikkel i vandløb. Med de yderligere afsatte midler i genbesøget af den tredje vandområdeplan samt PFAS-handleplanen er der afsat væsentlig flere midler til øget overvågning af miljøfarlige forurenende stoffer.

Andre tilgængelige data om forekomsten af miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevandområder
Det er, som beskrevet i forslag til ændring af vejledningen, muligt at anvende andre tilgængelige data, der kan belyse tilstanden for relevante miljøfarlige forurenende stoffer i muligt berørte overfladevandområder ved gennemførelse af en vurdering efter § 8 i indsatsbekendtgørelsen.

Miljøstyrelsen er enig i ambitionen om at øge og lette adgangen til relevante analysedata for forekomst af miljøfarlige forurenende stoffer i overfladevandområder og vil inddrage høringsparternes bemærkninger i et videre arbejde med dette.

Krav til hvorledes overvågningsdata tilvejebringes, herunder krav til kvaliteten af analysemetoder
Miljøstyrelsen kan i denne sammenhæng henvise til:
Bekendtgørelse om kvalitetskrav til miljømålinger, se særligt bekendtgørelsens bilag 1 afsnit 1.6, 1.11. og 1.12)

[Analyse kvalitetsbekendtgørelsen](#)

Retningslinjer for udarbejdelse af vandområdeplaner for 3. planperiode (se særligt kapitel 3)

<https://edit.mst.dk/media/afanmqfw/retningslinjer-for-udarbejdelse-af-vp3.pdf>

Yderligere præcisering af vejledningen om hvilke yderligere oplysninger, der kan kræves tilvejebragt og om anvendelse af proportionalitetskravet i denne sammenhæng

Miljøstyrelsen anerkender høringsparternes ønske om en mere detaljeret vejledning i denne sammenhæng. Miljøstyrelsen vurderer, at der på nuværende tidspunkt ikke er grundlag for at detaljere vejledningen om de konkrete vurderinger og afvejninger, der skal foretages i de enkelte sager, yderligere. Miljøstyrelsen vil inddrage høringsparternes bemærkninger i det videre arbejde med at udvikle vejledningerne om vurdering af påvirkninger som følge af udledning af miljøfarlige forurenende stoffer til overfladevandområder.

II.V. (Yderligere) vejledning om at fastlægge og anvende worst case scenariet

Århus Kommune:

Århus Kommune har følgende spørgsmål til vejledningens anvisning ”at der ud fra et forsigtighedsprincip kan tages udgangspunkt i et worst-case scenarie, hvor recipienten antages at være i ikke-god tilstand for alle relevante forurenende stoffer, hvis der ikke kan indhentes supplerende data fra ansøger.”

- 1) Aarhus Kommune er i tvivl om, hvordan dette gøres i praksis. Hvordan fastlægges et worst-case scenarie, når tilstanden af recipienten er ukendt?

- 2) Hvordan vurderes det f.eks. om en udledning medfører en målbar stigning af koncentrationen af et givet forurenende stof, ud fra præmissen om ikke-god tilstand?
- 3) Er (Miljø)styrelsen enig i, at det er nødvendigt at kende den i forvejen forekommende (eller i forvejen estimerede worst case) koncentration for at gennemføre denne vurdering?

DN, Danmarks Sportsfiskerforbund og Friluftsrådet:

Foreningerne har i deres høringssvar tilkendegivet, at de er enige i, at hvis det ikke er muligt at tilvejebringe den nødvendige viden om vandområdets tilstand, må myndigheden antage worst-case og tage udgangspunkt i, at der er ikke-god kemisk tilstand for de relevante miljøfarlige stoffer

Tænketanken HAV:

Tænketanken Hav har tilkendegivet, at foreningen ser meget positivt på brugen af worst-case antagelser i tilfælde, hvor tilstrækkelig repræsentative data ikke kan fremskaffes. Dette er i tråd med forsigtighedsprincippet og nødvendigt for at undgå utilsigtet skade på vandområder.

Tænketanken Hav har samtidig opfordret til, at myndighederne systematisk arbejder for at udfylde datamangler, således at worst-case scenarier ikke bliver normen, men snarere en undtagelse. Foreningen har videre foreslået, at det præciseres, hvordan worst-case antagelser operationaliseres i praksis, og at der stilles krav om inddragelse af uafhængige eksperter ved komplekse vurderinger.

Miljøstyrelsens bemærkninger:

Miljøstyrelsens svar på de spørgsmål, der er stillet af Århus Kommune:

- 1) Aarhus Kommune er i tvivl om, hvordan dette gøres i praksis. Hvordan fastlægges et worst-case scenarie, når tilstanden af recipienten er ukendt?
Svar: Det er i hver sag en konkret vurdering, hvilket koncentrationsniveau for et givent stof i et berørt overfladevandområde, der vil repræsentere worst case.
- 2) Hvordan vurderes det f.eks. om en udledning medfører en målbar stigning af koncentrationen af et givet forurenende stof, ud fra præmissen om ikke-god tilstand?
Svar: Miljøstyrelsen henviser til FAQ 43 i vejledning til bekendtgørelse om krav til udledning af visse forurenende stoffer i overfladevand og havområder.
 Styrelsen kan endvidere oplyse, at der fortsat pågår et arbejde mellem styrelsen og forskningsinstitutioner for at udvikle en metode til beregning af, hvornår en koncentrationsstigning må antages at være målbar.
- 3) Er (Miljø)styrelsen enig i, at det er nødvendigt at kende den i forvejen forekommende (eller i forvejen estimerede worst case) koncentration for at gennemføre denne vurdering?
Svar: Ja

Miljøstyrelsen kan videre oplyse, at styrelsen arbejder kontinuerligt for at udvikle vejledningen om vurderinger af effekten af udledninger af miljøfarlige forurenende stoffer, styrelsen følger i den sammenhæng udviklingen i EU-Domstolen, danske domstole og Miljø- og Fødevareklagenævnets praksis på området tæt. Se også styrelsens bemærkninger til høringssvarene til ændring af vejledning til bekendtgørelse om krav til udledning af visse forurenende stoffer. For så vidt angår "datamangler" som følge af ukendt tilstand i overfladevandområderne arbejder Miljøstyrelsen desuden systematisk og strategisk med at sikre et modelværktøj, der kan give viden om tilstanden for alle relevante stoffer i alle vandområder.